

1992

No. 68

STAATSBLAD
van de
REPUBLIC SURINAME

WET van 19 augustus 1992,
houdende het verlenen van amnestie aan personen die te rekenen van 1 januari 1985 tot het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet, bepaalde hierin omschreven strafbare feiten hebben begaan ("Amnestiewet 1989").

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat — in het kader van de totstandbrenging van de vrede in de Republiek Suriname en ter bevordering van de nationale eenheid en ontwikkeling, ingevolge artikel 72 sub g van de Grondwet van de Republiek Suriname — het wenselijk is ten behoeve van personen, die vanaf 1 januari 1985 tot het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet bepaalde hierin omschreven strafbare feiten hebben begaan, het strafbaar karakter daarvan op te heffen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet

Artikel 1

1 Amnestie wordt verleend aan degenen, die in het tijdvak aanvangende op 1 januari 1985 en eindigend op de datum van inwerkingtreding van deze wet

a. een strafbaar feit hebben begaan, zoals omschreven in de artikelen 128, 129, 130, 131, 132a, 133, 134, 135, 135a, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 175 bis, 183 en 184 van het Wetboek van Strafrecht;

2

1992

No. 68

b. een strafbaar feit hebben begaan in verband met of in samenhang met het begaan van één of meerdere onder a. vermelde strafbare feiten;

c. een strafbaar feit hebben begaan, dat diende of strekte tot het voorbereiden en/of uitvoeren van één of meerdere onder a. vermelde strafbare feiten;

d. een strafbaar feit hebben begaan ter voorkoming, het tegengaan of ter bestrijding van de strafbare feiten vermeld onder a., b. en c.

2. Onder "begaan van een strafbaar feit", als bedoeld in lid 1, worden begrepen de vormen van daderschap, als omschreven in de artikelen 72 en 73 van het Wetboek van Strafrecht

Artikel 2

1 De amnestie als bedoeld in artikel 1, geldt echter niet voor strafbare feiten, die moeten worden aangemerkt als misdrijven tegen de menselijkheid.

2. Onder "misdrijven tegen de menselijkheid" zoals bedoeld in lid 1, worden verstaan de misdrijven die volgens het geldend internationaal recht als zodanig worden aangemerkt

Artikel 3

1 De amnestie, als bedoeld in artikel 1, heeft tot gevolg, dat:

a. indien personen veroordeeld zijn tot straf, de bevoegdheid tot uitvoering van die straf vervalt en, voor zover zij zich tot uitvoering van die straf in detentie bevinden, het Openbaar Ministerie, of de rechter die de straf heeft opgelegd, de onmiddellijke invrijheidstelling zal bevelen;

b. indien het betreft personen, tegen wie de zaak bereids ter terechtzitting aanhangig is gemaakt, de bevoegdheid tot strafvordering te hunnen aanzien vervalt, de rechter voor wie de zaak aanhangig is, onmiddellijk de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie zal uitspreken en, indien de verdachte zich in detentie bevindt diens onmiddellijke invrijheidstelling zal bevelen; ook het Openbaar Ministerie is tot die invrijheidstelling bevoegd;

c. indien het betreft personen, tegen wie een voorbereidend onderzoek, als bedoeld in artikel 126 van het Wetboek van Strafvordering gaande is, de bevoegdheid tot strafvordering te hunnen aanzien vervalt en het Openbaar Ministerie terstond dat onderzoek zal staken of doen staken met schriftelijke kennisgeving aan de verdachte, dat hij ter zake van het feit niet verder zal worden vervolgd;

d. indien het betreft personen, tegen wie nog geen voorbereidend onderzoek aanhangig is, de bevoegdheid tot strafvordering te hunnen aanzien vervalt en, voor zover zij zich niettemin in detentie bevinden, het Openbaar Ministerie of de autoriteit die hun detentie heeft bevolen, hun onmiddellijke invrijheidstelling zal bevelen

2 Elke overheidsinstantie of functionaris, die kennis draagt van een detentie als in lid 1 sub d bedoeld, is verplicht daarvan kennis te geven aan het Openbaar Ministerie. Tot het doen van dergelijke kennisgeving is elke persoon bevoegd.

Artikel 4

Ter nadere uitvoering van het in deze wet bepaalde, worden bij Staatsbesluit nadere regels vastgesteld.

Artikel 5

1 Deze wet, die als "Amnestiewet 1989" kan worden aangehaald, wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.

2. Zij treedt met ingang van een door de President te bepalen tijdstip in werking.

Gegeven te Paramaribo, de 19e augustus 1992.

R.R. VENETIAAN.

De Vice-President,
Voorzitter van de Raad van Ministers,

J.R. AJODHIA.

De Minister van Justitie en Politie,

S.K. GIRJASING.

Uitgegeven te Paramaribo, de 19e augustus 1992.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
J.S. SISAL.

**WET van 19 augustus 1992,
houdende het verlenen van amnestie aan personen die te rekenen van 1 januari 1985 tot het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet, bepaalde hierin omschreven strafbare feiten hebben begaan ("Amnestiewet 1989").**

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

Bij het onderhavige wetsontwerp is, mede tegen de achtergrond van de ervaringen opgedaan bij de amnestieverlening in Centraal-Amerika en in Columbia, het algemeen uitgangspunt, dat het vestigen van een sfeer van wederzijds vertrouwen bij alle betrokken partijen een onontbeerlijke vereiste is voor het welslagen van amnestieverlening.

Tot amnestieverlening kan om verschillende redenen worden besloten, zodat zij verschillende doeleinden kan hebben. Indien de amnestie in direct verband staat met een politieke situatie, kan zij bijvoorbeeld gericht zijn op het vergemakkelijken van de overgang van een autocratisch naar een democratisch stelsel.

Teneinde een nationale consensus oftewel een nationale verzoening tussen de aanhangers van het militaire regime en de voorstanders van de wederinvoering van een democratisch bewind te bewerkstelligen, werd bijvoorbeeld in Uruguay op 5 maart 1985 een amnestiewet uitgevaardigd.

In andere gevallen, o.a. Columbia en Angola, waren de amnestiewetten vooral erop gericht een einde te maken aan de activiteiten van een groep of groepen van opstandelingen en op hun integratie in de samenleving.

Deze gevallen zijn vergelijkbaar met de situatie, waarop deze wet betrekking heeft. Ook deze wet beoogt de groep opstandelingen, die in het binnenland — voornamelijk in Oost-Suriname dicht bij de Frans-Guyanese grens — opereren, te overreden om een einde te maken aan de acties en daarna tezamen met de bewoners van het binnenland te werken aan de opbouw en de ontwikkeling van deze landgenoten.

De Regering is zich in deze ervan bewust, dat die taak niet eenvoudig zal zijn. Vele onschuldige burgers, die voor de

opstand een vredig bestaan leidden in de getroffen gebieden, zijn het slachtoffer geworden van het conflict in het binnenland. Tallozen hebben die gebieden moeten verlaten en hebben hun toevlucht gezocht in Paramaribo en in Frans-Guyana. Daarbij mag niet eraan worden voorbijgegaan, dat de bewoners van het binnenland — en het gaat in dit geval juist om die landgenoten — historisch op haast elk terrein, hetzij economisch, politiek of educatief, een achterstandspositie ten opzichte van hun overige, in de kustvlakte gevestigde landgenoten innemen. Derhalve — en vele slachtoffers hun huidige situatie slechts als een verslechtering en toespitsing van een situatie, waar zij historisch gezien reeds in verkeerden.

Indien de amnestieregel het beoogde doel wil bereiken, is het van essentieel belang, om een duurzame basis te scheppen voor een vertrouwen bij alle betrokken partijen. Hiervoor zal in de eerste plaats vereist zijn, het op gang brengen van een dialoog tussen deze partijen door een buiten de partijen staande instantie. Alhoewel deze weg wellicht langdurig kan zijn lijkt zij onder de huidige omstandigheden de enige praktisch mogelijke. De Regering heeft in dit verband dan ook gekozen voor een ontwerp dat de hoofdpunten voor de amnestie aangeeft: het aanduiden van de personen op wie de amnestie van toepassing is, het tijdvak waarin de strafbare feiten zijn gepleegd en de rechtsgevolgen van de amnestie.

De wijze waarop amnestie zal worden toegepast, m.a.w. de te volgen procedure — waaronder het scheppen van de zo noodzakelijke vertrouwensbasis — wordt om praktische redenen overgelaten aan de Regering, die het één en ander bij Staatsbesluit zal dienen te regelen.

In dit verband beoogt de Regering langs de geëigende kanalen contact te maken met neutrale internationale instanties, zoals het Internationale Comité van het Rode Kruis en de Secretaris-Generaal van Organisatie van Amerikaanse Staten, welke instanties de Regering in voornoemd proces wellicht zouden kunnen assisteren.

De inschakeling van een instantie die nauwe gevoelsbanden heeft met één van de partijen, is naar de mening van de Regering niet in overeenstemming met een juiste toepassing van deze wet. Aan bedoelde instantie(s) zal de zaak moeten

worden opgedragen om de dialoog tot stand te brengen en te begeleiden.

Aan de hand van de opgedane ervaringen zal een procedure moeten worden vastgesteld die enerzijds op de staatsveiligheid is gebaseerd, doch anderzijds de veiligheid van degenen aan wie amnestie wordt verleend garandeert. Uiteindelijk zal de procedure tevens moeten leiden tot het neerleggen en de inlevering van verboden wapens. Het één en ander zal bij Staatsbesluit dienen te worden geregeld.

ARTIKELSGEWIJS

Artikel 1

Hierin wordt het beginsel van de amnestieverlening in de wet verankerd en ook worden de personen genoemd op wie de amnestie toepasselijk is. Daarbij is uitgegaan van het onloochenbare feit, dat door hun activiteiten opstandelingen het soevereine recht van het Staatsgezag binnen het totale grondgebied van de Republiek hebben genegeerd. Met andere woorden waren en zijn hun handelingen in eerste instantie gericht tegen het openbaar gezag. De ontwerp-amnestiewet is gebaseerd op de volgende benadering. Een aantal in de wet zelf vermelde artikelen uit het Wetboek van Strafrecht is gehanteerd als kern van de onderhavige conflictsituatie, met daaromheen gegroepeerd een aantal delicten die geleid hebben tot de voorbereiding en dergelijke van de bedoelde strafbare feiten.

Wat betreft de reikwijdte van deze methode wordt volledigheidshalve opgemerkt, dat aldus ook leden van het Nationaal Leger, die zich aan de bedoelde strafbare feiten hebben schuldig gemaakt, voor amnestie in aanmerking komen.

Artikel 2

Van amnestie zijn uitgesloten, personen die zich hebben schuldig gemaakt aan het begaan van een misdrijf tegen de menselijkheid, in de betekenis die dit in het internationaal recht heeft. Het is een elementaire, internationale rechtsnorm dat personen die dergelijke misdrijven hebben begaan, niet voor amnestie in aanmerking komen en onverkort berecht moeten worden.

Voor het begrip "crime against humanity" of misdrijf tegen de menselijkheid, wordt verwezen naar het Handvest van Neurenberg (1945), het Genocide Verdrag van 1948, de jurisprudentie van de (geallieerde) Internationale Militaire Rechtbank, de Internationale Rechtbank voor het Verre Oosten (Tokio), alsmede de uitspraken van de Europese Commissie en het Hof voor de Rechten van de Mens. Op grond daarvan kan worden aangenomen, dat een bepaald feit een misdrijf tegen de menselijkheid oplevert, indien dat feit deel uitmaakt van een systeem van terreur, gericht tegen de bevolking of onderdelen daarvan, d.w.z. indien in redelijkheid kan worden geconstateerd, dat er sprake is van een systematische schending van de rechten van de mens.

Artikel 3

Het in lid 1 sub a bepaalde strekt, uit een oogpunt van rechtszekerheid ertoe dat in alle gevallen het beoogde rechtsgevolg intreedt.

In den regel zal de invrijheidstelling door het Openbaar Ministerie worden bevolen. Mocht evenwel, om welke reden dan ook, het Openbaar Ministerie zulks verzuimen, dan is de rechter die de straf heeft opgelegd, wellicht alsnog de invrijheidstelling van de gedetineerde te gelasten. Deze kan zich hiertoe tevens tot de betrokken rechter wenden. De procedure in dezen, zowel voor het verzoek van de gedetineerde als voor de rechterlijke beslissing is vormvrij.

Artikelen 4 en 5

Een noodzakelijke voorwaarde voor een wettelijke amnestieregeling is, dat de amnestie dient te berusten op een bepaalde bij alle betrokken partijen aanwezige mate van vertrouwen.

De Regering ziet het als haar primaire taak om dit geleidelijk proces van dialoog en constructie overleg met alle betrokken partijen te bevorderen.

Na de formele afkondiging van de amnestiewet en de afronding van de overlegfase zou als laatste fase kunnen worden overgegaan tot vaststelling door de President van de datum van de formele inwerkingtreding van de wet, bij resolutie

Dit artikel biedt de Regering de mogelijkheid, de nadere concretisering van het beleid ter zake, alsmede de procedure zo nodig te ondersteunen middels nadere regeling bij Staatsbesluit.

Paramaribo, 29 maart 1989.

De Minister van Justitie en Politie,
J.R. AJODHIA.